

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Νοεμβρίου 2018, με την ακόλουθη σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Άννα Λιγωμένου, Αγγελική Μαυρουδή και Μαρία Αθανασοπούλου, Αντιπρόεδροι, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσακοπούλου (εισηγήτρια), Δημήτριος Τσακανίκας, Βασιλική Προβίδη, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή, Ειρήνη Κατσικέρη, Νεκταρία Δουλιανάκη και Αικατερίνη Μποκώρου, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Κωνσταντίνος Κρέπης, Γεωργία Παπαναγοπούλου και Νικολέτα Ρένεση, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 31 Μαΐου 2017 (αριθμ. καταθ. .../6.6.2017) αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη,

κ α τ ά του του .., κατοίκου ... (οδός ... - ...), ο οποίος παραστάθηκε διά της πληρεξούσιας δικηγόρου του Αλεξάνδρας Στίγκα (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 24115).

Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση της 316/2017 οριστικής απόφασης του ΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης.

Την πληρεξούσια δικηγόρο του αναιρεσίβλητου, η οποία ζήτησε την απόρριψή της. Και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 7.11.2018 έγγραφη γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τη Σύμβουλο Αικατερίνη Μποκόρου, που είχε κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981), καθώς και τη Σύμβουλο Νεκταρία Δουλιανάκη, που αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (άρθρα 61 παρ. 1 και 117 του π.δ/τος 1225/1981, Α' 304, και 73 παρ. 1 του, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, Α' 52, Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο).

2. Με την υπό κρίση αίτηση ζητείται η αναίρεση της 316/2017 οριστικής απόφασης του ΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία, κατόπιν μερικής παραδοχής έφεσης του ήδη αναιρεσίβλητου, πρώην εκπαιδευτικού της δημοτικής εκπαίδευσης, μεταρρυθμίστηκε η .../2016 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία κανονίστηκε σε αυτόν σύνταξη πληρωτέα από 5.8.2020, ημερομηνία που συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας του (άρ. 5 παρ. 4 του ν. 3075/2002) και αναπέμφθηκε η υπόθεση στην ανωτέρω Διεύθυνση προκειμένου να του κανονίσει σύνταξη πληρωτέα από 22.6.2015 (επομένη της απομάκρυνσής του από την υπηρεσία), καθώς έγινε δεκτό, μεταξύ άλλων, ότι ο ήδη αναιρεσίβλητος, έχοντας θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα, με τη συμπλήρωση εικοσιπενταετούς συντάξιμης υπηρεσίας, πριν τις 31.12.2010, δικαιούται σύνταξη ως πατέρας ανήλικου τέκνου με τη συμπλήρωση (στις 5.8.2010) του 50^{ου} έτους της ηλικίας του, σύμφωνα με το άρθρο 56 παρ. 1 εδ. β' του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, το οποίο, αν και αναφέρεται σε μητέρες με ανήλικα τέκνα, εφαρμόζεται και στην περίπτωση του για λόγους αποκατάστασης της ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων.

3. Η αίτηση αυτή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νομότυπα. Επομένως, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των λόγων της, που αναφέρονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή της συνταγματικής αρχής της ισότητας και των διατάξεων των άρθρων 56 παρ. 1β' του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και 141 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ήδη άρθρου 157 στην ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Ο ήδη αναιρεσίβλητος με το κατατεθέν στις 12.11.2018 υπόμνημά του ζητεί την απόρριψη της υπό κρίση αίτησης και την καταδίκη του Ελληνικού Δημοσίου στα δικαστικά του έξοδα.

4. Στο άρθρο 4 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου», καθιερώνεται όχι μόνο η ισότητα των Ελλήνων ενώπιον του νόμου, αλλά και η ίση μεταχείριση αυτών εκ μέρους του νομοθέτη. Έτσι δεσμεύεται ο κοινός νομοθέτης, ο οποίος, όταν ρυθμίζει ουσιωδώς όμοια πράγματα, σχέσεις ή καταστάσεις και κατηγορίες προσώπων, υποχρεούται να μη μεταχειρίζεται τις περιπτώσεις αυτές κατά τρόπο ανόμοιο, εισάγοντας εξαιρέσεις και κάνοντας διακρίσεις, εκτός εάν η διαφορετική μεταχείρισή τους δεν είναι αυθαίρετη, αλλά επιβάλλεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημόσιου συμφέροντος, η συνδρομή των οποίων υπόκειται, κατά το άρθρο 93 παρ. 4 του Συντάγματος, στον έλεγχο των δικαστηρίων.

5. Με την παράγραφο 2 του άρθρου 4 του Συντάγματος, σύμφωνα με την οποία οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις και η οποία αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση της κατά την παρ. 1 του ίδιου άρθρου

Απόφαση 322/2020

γενικής αρχής της ισότητας στον τομέα της κοινωνικής θέσης και της νομικής αντιμετώπισης των σχέσεων των δύο φύλων, αφενός μεν απαγορεύεται η δημιουργία άνισων καταστάσεων και η διαφοροποίηση του περιεχομένου των επί μέρους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών, τόσο μεταξύ τους, όσο και έναντι της πολιτείας, βάσει της διαφοράς του φύλου, αφετέρου δε επιβάλλεται η παροχή ίσων δυνατοτήτων και ευκαιριών και στα δύο φύλα για την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και την ελεύθερη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική και πολιτιστική ζωή του τόπου (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος). Εξάλλου, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 116 του ισχύοντος αναθεωρημένου Συντάγματος δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, ενώ το Κράτος υποχρεούται να μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών. Από αυτά παρέπεται ότι κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ευνοϊκότερη μεταχείριση της γυναίκας, εφόσον όμως τούτο επιβάλλεται από λόγους που ανάγονται είτε στην ανάγκη μεγαλύτερης προστασίας της, ιδίως σε θέματα μητρότητας, γάμου και οικογένειας (άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος), είτε σε καθαρά βιολογικές διαφορές που επιβάλλουν τη λήψη ιδιαίτερων μέτρων ή τη διάφορη μεταχείριση ενόψει του αντικειμένου της ρυθμιζόμενης σχέσης, πάντοτε όμως εντός των ακραίων ορίων, πέρα από τα οποία η σχετική ρύθμιση αντίκειται στο κοινό περί δικαίου αίσθημα. Τέλος, αν θεσπιστεί με νόμο δικαιολογημένη ειδική ρύθμιση για ορισμένη κατηγορία προσώπων και αποκλειστεί από τη ρύθμιση αυτή, κατ' αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση, άλλη κατηγορία προσώπων, ως προς την οποία συντρέχει ο ίδιος λόγος που δικαιολογεί την ειδική μεταχείριση ή αν δεν

υφίστανται ουσιώδεις μεταξύ των δύο κατηγοριών διαφορές, που δικαιολογούν την ευμενή υπέρ της μίας εξ αυτών μεταχείριση, η οικεία διάταξη, κατά το μέρος που εισάγει τη δυσμενή διάκριση, είναι ανίσχυρη ως αντισυνταγματική. Προς αποκατάσταση δε της συνταγματικής αρχής της ισότητας, πρέπει να εφαρμοστεί και για εκείνους, σε βάρος των οποίων έγινε η δυσμενής διάκριση, η διάταξη που ισχύει για την κατηγορία υπέρ της οποίας θεσπίστηκε η ευνοϊκή ρύθμιση (βλ. αποφ. Ολ. Ελ. Συν. 743, 1268/2018, 1807/2014).

6. Η ομοιόμορφη μεταχείριση των δύο φύλων, στο ειδικότερο ζήτημα των προϋποθέσεων θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος επιβάλλεται στον εθνικό νομοθέτη και από τις υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις του πρώην άρθρου 141 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ήδη άρθρου 157 στην ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας στις αμοιβές ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας, εμπίπτει δε στο πεδίο εφαρμογής του και το συνταξιοδοτικό σύστημα που θεσπίζεται με τον Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, δοθέντος ότι η σύνταξη που χορηγείται κατά τις διατάξεις του Κώδικα αυτού είναι «αμοιβή», κατά την έννοια του προαναφερόμενου άρθρου. Επομένως, κατά το άρθρο αυτό, απαγορεύεται κάθε διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την αμοιβή τους, άρα και τη σύνταξή τους, χωρίς ωστόσο, κατά την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, η αρχή της ίσης μεταχείρισης να εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν θετικά μέτρα για το φύλο που βρίσκεται σε λιγότερο ευνοϊκή κατάσταση, αρκεί αυτά να αποβλέπουν στο να το

Απόφαση 322/2020

διευκολύνουν να συνεχίσει την επαγγελματική του δραστηριότητα ή στο να αντισταθμίσουν τα μειονεκτήματα που αντιμετωπίζει στην επαγγελματική του σταδιοδρομία. Στο πλαίσιο αυτό, αν η εθνική νομοθεσία, και εν προκειμένω ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, μεταχειρίζεται δυσμενώς το ένα φύλο έναντι του άλλου και για όσο χρονικό διάστημα διατηρείται η δυσμενής αυτή μεταχείριση, η ανωτέρω ρύθμιση επιβάλλει, προς αποκατάσταση της ίσης μεταχείρισης, την επέκταση και στην κατηγορία που βρίσκεται σε μειονεκτική θέση των πλεονεκτημάτων που απολαύει η άλλη κατηγορία (απόφ. ΔΕΚ C-559/07, της 26ης Μαρτίου 2009, Επιτροπή Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, αποφ. Ολ. Ελ. Συν. 743, 1268/2018, 1807/2014).

7. Ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α' 210) ορίζει στο άρθρο 1 ότι «1. Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο: α) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσιπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. ...» και στο άρθρο 56, όπως η παρ. 1 αυτού ίσχυε πριν από την αντικατάστασή της, από 1.1.2011, με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 3865/2010 (Α' 120/21.7.2010), ότι «1. Για την καταβολή της σύνταξης των υπαλλήλων, που υπάγονται στην συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, θεσπίζεται ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία ορίζεται ως εξής: α) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31η Δεκεμβρίου 1997 ... β) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά, καθώς και για όσους προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992, το πενητηκοστό (50ο) έτος της

ηλικίας συμπληρωμένο, για μητέρες που έχουν ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά, κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω ή για γυναίκες με ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, το πενήντα ογδοο (58ο) έτος συμπληρωμένο για τις λοιπές γυναίκες και το εξηκοστό (60ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο προκειμένου για τους άνδρες. Το κατά το προηγούμενο εδάφιο πενήντα ογδοο (58ο) έτος ηλικίας των γυναικών και το εξηκοστό (60ο) έτος ηλικίας των ανδρών αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ου) έτους για τις γυναίκες και του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους για τους άνδρες, ο δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας, που ισχύει κατά το χρόνο, που θεμελιώνει το δικαίωμα σύνταξης. ... 2. α. Η καταβολή της σύνταξης των πολιτικών υπαλλήλων της προηγούμενης παραγράφου, οι οποίοι αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω παραίτησης ή για άλλους λόγους πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας συνταξιοδότησης, αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής. Μετά τη λήξη της αναστολής αρχίζει η καταβολή της σύνταξης, αναπροσαρμοσμένης με όλες τις αυξήσεις που έχουν χορηγηθεί μέχρι την έναρξη της καταβολής της ... ε) Για όσους έχουν προσληφθεί από την 1^η Ιανουαρίου 1983 και μετά και συμπληρώνουν τριακονταεπταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας. Ειδικά, για εκπαιδευτικούς λειτουργούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμπληρώνουν τριάντα (30) έτη υπηρεσίας και αποχωρούν από την υπηρεσία για οποιονδήποτε λόγο και δεν εμπίπτουν στις προαναφερόμενες περιπτώσεις του άρθρου αυτού, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει με τη

Απόφαση 322/2020

συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας για όσους έχουν προσληφθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982 και με τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας για όσους προσλαμβάνονται από 1^{ης} Ιανουαρίου 1983 και μετά (η τελευταία αυτή διάταξη προστέθηκε ως άνω με το άρθρο 5 παρ. 4 του ν.3075/2002, Α' 297) ... 5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων η πληρωμή της σύνταξης αρχίζει από την επομένη της απομάκρυνσης του υπαλλήλου από την υπηρεσία ... ή από την επομένη λήξης των τυχόν καταβαλλόμενων κατά το επόμενο άρθρο τρίμηνων αποδοχών ...». Εξάλλου, η παρ. 11 του άρθρου 6 του ν. 3865/2010 προβλέπει ότι «Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 9 του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για όσα από τα πρόσωπα που αναφέρονται σε αυτές θα έχουν θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2010, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παραγράφου 10. Για τα πρόσωπα αυτά εξακολουθούν να ισχύουν όσα προβλέπονται από τις αντικαθιστώμενες ή καταργούμενες διατάξεις, κατά περίπτωση, τόσο για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης όσο και για τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, καθώς και για τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης τους. ...» (βλ. σχετικώς και τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου μόνου του ν. 3847/2010, Α' 67).

8. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος δικαιούται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο αν απομακρυνθεί από την υπηρεσία του και έχει είκοσι πέντε έτη πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας. Περαιτέρω, για τους άνδρες υπαλλήλους που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1 Ιανουαρίου 1998 και μετά,

θεσπίζεται ως ηλικία συνταξιοδότησης το εξηκοστό έτος της ηλικίας τους, αυξανόμενο από την ημερομηνία αυτή και μετά, κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου έτους της ηλικίας τους. Αντίθετα, για τις γυναίκες υπαλλήλους ο συνταξιοδοτικός νομοθέτης επιφυλάσσει ευνοϊκότερη μεταχείριση και ειδικότερα για μεν τις μητέρες υπαλλήλους που έχουν ανήλικα ή ανίκανα τέκνα ή ανίκανο σύζυγο θεσπίζει ως όριο ηλικίας το πεντηκοστό έτος της ηλικίας τους, χωρίς οποιαδήποτε προσαύξηση, για δε τις λοιπές γυναίκες το πεντηκοστό όγδοο έτος της ηλικίας τους, αυξανόμενο, κατά τα ανωτέρω οριζόμενα για τους άνδρες, μέχρι τη συμπλήρωση του 60ου έτους της ηλικίας τους. Η διαφορετική αυτή συνταξιοδοτική μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών, μεταξύ άλλων, με ανήλικο τέκνο, δεν συνιστά θετικό μέτρο για την προώθηση της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων και την άρση τυχόν υφιστάμενων ανισοτήτων σε βάρος των γυναικών, αφού με τον τρόπο αυτό δεν διευκολύνονται οι γυναίκες στη συνέχιση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Αντίθετα, συνιστά δυσμενή διάκριση των ανδρών έναντι των γυναικών με μόνο κριτήριο το φύλο τους, που δεν δικαιολογείται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος ή από λόγους που ανάγονται στην ανάγκη μεγαλύτερης προστασίας των γυναικών σε θέματα μητρότητας, γάμου και οικογένειας, δοθέντος ότι και οι δύο γονείς, δεδομένων των σύγχρονων κοινωνικών συνθηκών, έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις και τα ίδια βάρη στο πλαίσιο της ανατροφής των τέκνων τους, αλλά και της λειτουργίας και της ενότητας της οικογένειας, ούτε δικαιολογείται από καθαρά βιολογικές διαφορές που επιβάλλουν τη λήψη ιδιαίτερων μέτρων υπέρ των γυναικών. Επομένως, η

Απόφαση 322/2020

κρίσιμη εν προκειμένω συνταξιοδοτική ρύθμιση του άρθρου 56 παρ. 1 β' του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, με την οποία θεσπίζεται μικρότερο όριο ηλικίας για τη συνταξιοδότηση των γυναικών που έχουν ανήλικο τέκνο, αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας και πρέπει, προς αποκατάσταση της ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων, να τύχει εφαρμογής και στους άνδρες υπαλλήλους. Η ίδια ρύθμιση είναι αντίθετη και στο άρθρο 141 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ήδη άρθρο 157 στην ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, για λόγους τήρησης των επιταγών του άρθρου αυτού για την ίση μεταχείριση των δύο φύλων για όσο χρονικό διάστημα διατηρείται σε ισχύ η δυσμενής αυτή διάκριση σε βάρος των ανδρών, ως δικαιολογούμενη κατά την αντίληψη του εθνικού νομοθέτη από κοινωνικούς λόγους, πρέπει να επεκταθεί η εφαρμογή της και στους άνδρες υπαλλήλους (βλ. απόφαση Μείζονος Ολομέλειας Ελ. Συν. 317/2020, όπου και μειοψηφίες και συγκλίνουσα γνώμη επί μειοψηφίας της Συμβούλου Ασημίνας Σακελλαρίου, με την οποία συντάχθηκε και η Σύμβουλος Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα).

9. Στην προκειμένη περίπτωση, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, το δικάσαν ΙΙ Τμήμα δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικά περί τα πράγματα κρίση του, τα ακόλουθα: Ο αναιρεσίβλητος, πρώην εκπαιδευτικός της δημοτικής εκπαίδευσης, ο οποίος γεννήθηκε στις 5.8.1960 και απέκτησε τέκνο στις 21.9.2006, αποχώρησε από την υπηρεσία στις 21.6.2015, κατόπιν παραίτησης, έχοντας συνολική συντάξιμη υπηρεσία διαδοχικής ασφάλισης από έτη 33-6-1. Με την .../2016 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους κανονίστηκε σε

αυτόν σύνταξη πληρωτέα από 5.8.2020, ημερομηνία που συμπληρώνει το 60^ο έτος της ηλικίας του, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 4 του ν. 3075/2002.

10. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε εν μέρει δεκτή έφεση του ανωτέρω κατά της ως άνω πράξης κανονισμού σύνταξης, με την αιτιολογία ότι ο αναιρεσίβλητος, ο οποίος διορίστηκε στις 29.8.1984, συμπλήρωσε το 50^ο έτος της ηλικίας του στις 5.8.2010, έχει ανήλικο τέκνο γεννηθέν στις 21.9.2006 και έχει συμπληρώσει πριν από τις 31.12.2010 εικοσιπενταετή συντάξιμη υπηρεσία, θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την ημερομηνία αυτή (31.12.2010) και, εφόσον δεν έλαβε τρίμηνες αποδοχές, δικαιούται σύνταξη από την επομένη της απομάκρυνσής του από την υπηρεσία, ήτοι από 22.6.2015, κατ' εφαρμογή του άρθρου 56 παρ. 1 β' του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, όπως αυτό ίσχυε πριν αντικατασταθεί από 1.1.2011 με το άρθρο 6 παρ. 2 β' του ν. 3865/2010. Και τούτο, διότι οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, το οποίο θεσπίζει το 50^ο έτος ως όριο ηλικίας για τη συνταξιοδότηση των γυναικών δημοσίων υπαλλήλων, που είναι μητέρες με ανήλικα τέκνα, πρέπει, για λόγους αποκατάστασης της ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων, να τύχουν εφαρμογής και στους άνδρες υπαλλήλους που τελούν στην ίδια κατάσταση, δηλαδή έχουν ανήλικο τέκνο, εφόσον θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31.12.2010. Επομένως, κατά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εσφαλμένως δέχθηκε ότι δεν ισχύει για τον ήδη αναιρεσίβλητο το όριο ηλικίας των 50 ετών που προβλέπεται για τις γυναίκες υπαλλήλους με ανήλικο τέκνο, κατ' επεκτατική εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, με βάση την αρχή της ισότητας. Με τις παραδοχές αυτές, το Τμήμα δέχθηκε εν μέρει την έφεση,

μεταρρύθμισε την ανωτέρω πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και ανέπεμψε την υπόθεση στην εν λόγω Διεύθυνση, προκειμένου να κανονιστεί στον ήδη αναιρεσίβλητο σύνταξη πληρωτέα από 22.6.2015, ήτοι από την επομένη της απομάκρυνσής του από την υπηρεσία, κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

11. Το Τμήμα κρίνοντας ως ανωτέρω, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τον νόμο, καθόσον, όπως έγινε προηγουμένως δεκτό (σκέψη 8), η κατά τα προαναφερθέντα διαφορετική συνταξιοδοτική μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών συνιστά αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση των πρώτων έναντι των δεύτερων με μόνο κριτήριο το φύλο τους, ως εκ τούτου δε, προς αποκατάσταση της ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων, βάσει των άρθρων 4 του Συντάγματος και 157 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να επεκταθεί η εφαρμογή της κρίσιμης εν προκειμένω διάταξης του άρθρου 56 παρ. 1 β' του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και στους άνδρες υπαλλήλους, που τελούν σε όμοιες περιστάσεις με τις γυναίκες υπαλλήλους με ανήλικο τέκνο. Επομένως, οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι αναιρετικοί λόγοι είναι νόμω αβάσιμοι και απορριπτέοι.

12. Κατά ακολουθίαν των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης, κατ' εκτίμηση δε των περιστάσεων, να απαλλαγεί το Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα του αναιρεσίβλητου (άρθρο 275 παρ. 1 εδ. ε' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999, Α' 97, αναλόγως εφαρμοζομένου βάσει του άρθρου

123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006, Α' 135).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου για αναίρεση της 316/2017 απόφασης του II Τμήματος. Και

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο από τα δικαστικά έξοδα του αναιρεσίβλητου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 19 Ιουνίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΟΥΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση, στις 4 Μαρτίου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ